

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

TRÍCH YẾU LUẬN ÁN TIẾN SĨ

Tên luận án: Phân tích tổn thương sinh kế nông hộ do tác động của hạn hán tại tỉnh Ninh Thuận.

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 9.62.01.15

Nghiên cứu sinh: Châu Tấn Lực.

Người hướng dẫn: PGS. TS. Đặng Thanh Hà.

Cơ sở đào tạo: Trường Đại học Nông Lâm Thành phố Hồ Chí Minh

1. Mục tiêu và đối tượng nghiên cứu của luận án

Mục tiêu nghiên cứu

Mục tiêu của nghiên cứu là phân tích tổn thương sinh kế do tác động của hạn hán tại tỉnh Ninh Thuận. Từ kết quả nghiên cứu đề xuất một số giải pháp nhằm giảm tổn thương sinh kế, nâng cao khả năng thích ứng với hạn hán và cải thiện kết quả sinh kế của nông hộ.

Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của đề tài là những vấn đề lý thuyết và thực tiễn về tính dễ bị tổn thương, các yếu tố ảnh hưởng sự lựa chọn các CLTU và các yếu tố ảnh hưởng đến KQSK của nông hộ. Đối tượng khảo sát là các nông hộ tại 3 huyện Thuận Nam, Thuận Bắc và Ninh Hải.

2. Các phương pháp chủ yếu đã sử dụng trong nghiên cứu

Nghiên cứu được thực hiện thông qua khảo sát 231 nông hộ, sử dụng bảng câu hỏi cấu trúc. Các số liệu thu thập được đã được phân tích bằng cách sử dụng phần mềm Excel và STATA. Phương pháp thống kê mô tả đã được áp dụng để mô tả đặc điểm của mẫu điều tra và phân tích sự biến động của tình trạng hạn hán tại tỉnh Ninh Thuận.

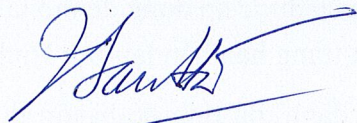
Nghiên cứu này áp dụng phương pháp đánh giá tính dễ bị tổn thương sinh kế của Hahn và ctv (2009), trong đó bao gồm các yếu tố như đặc điểm hộ, chiến lược sinh kế, sức khỏe, vốn tài chính, thực phẩm, nguồn nước, mạng lưới xã hội và hạn hán để xác định chỉ số tổn thương sinh kế LVI và LVI-IPCC của các nông hộ được khảo sát. Ngoài ra, nghiên cứu cũng sử dụng mô hình hồi quy Tobit để đánh giá các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả sinh kế của nông hộ trong điều kiện bị hạn hán và áp dụng mô hình hồi quy Multivariate Probit để xác định các yếu tố ảnh hưởng đến sự lựa chọn chiến lược thích ứng với hạn hán của nông hộ.

3. Các kết quả chính và kết luận

Kết quả nghiên cứu cho thấy rằng các nông hộ được khảo sát tại tỉnh Ninh Thuận có chỉ số tổn thương sinh kế LVI ở mức trung bình đến cao. Các yếu tố có giá trị tổn thương cao như tài chính, nguồn nước, mạng lưới xã hội và ảnh hưởng của hạn hán. Chỉ số LVI-IPCC là -0,008 cho thấy khả năng tổn thương sinh kế trong bối cảnh hạn hán ở mức trung bình. Trong đó, khả năng thích ứng của nông hộ có giá trị tổn thương tương đối cao so với sự nhạy cảm và sự phơi nhiễm. Nghiên cứu đã khám phá các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả sinh kế của nông hộ trong điều kiện hạn hán nhẹ bao gồm 7 yếu tố: yếu tố dân tộc, nguồn vốn nhân lực, nguồn vốn xã hội, diện tích cây trồng lâu năm, diện tích cây trồng hàng năm, điều chỉnh lịch thời vụ và thông tin cảnh báo về hạn hán. Có 7 yếu tố ảnh hưởng đến kết quả sinh kế của nông hộ trong điều kiện hạn hán nặng bao gồm: yếu tố dân tộc, nguồn vốn nhân lực, nguồn vốn xã hội, diện tích cây trồng lâu năm, nguồn vốn tài chính, di cư tạm thời và thông tin cảnh báo về hạn hán. Đối với chiến lược thích ứng, nghiên cứu cũng đã nhận diện được 11 chiến lược thích ứng với hạn hán mà nông hộ lựa chọn áp dụng được chia thành 5 nhóm chính là điều chỉnh lịch thời vụ, chủ động nguồn nước, chuyển đổi mô hình, đa dạng sinh kế và di cư tạm thời. Các chiến lược thích ứng có sự thay thế và bổ sung cho nhau khi nông hộ lựa chọn.

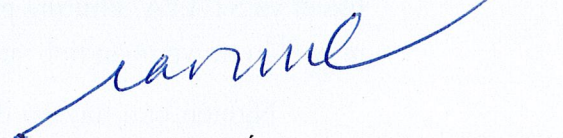
Trong quá trình lựa chọn chiến lược của nông hộ có một số rào cản đã ảnh hưởng đến sự áp dụng các chiến lược thích ứng. Nghiên cứu đã tìm thấy 26 rào cản, trong đó có 9 rào cản có trở ngại cao và rất cao đến sự lựa chọn chiến lược như: trình độ học vấn, thiếu kiến thức kỹ thuật về chiến lược, thiếu các chương trình khuyến nông phù hợp, không dự đoán được các hiện tượng thời tiết cực đoan, chi phí cây và con giống cao, chi phí vật tư (đầu vào) cao, thị trường đầu ra nông sản bấp bênh và chi phí thuê lao động cao. Để cải thiện sinh kế và kết quả sinh kế, nông hộ cần có những chiến lược thích ứng phù hợp để nâng cao khả năng thích ứng trong bối cảnh hạn hán. Từ kết quả phân tích, luận án đã đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao khả năng thích ứng hạn hán và cải thiện sinh kế cho nông hộ.

HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

PGS.TS. Đặng Thanh Hà

NGHIÊN CỨU SINH

Châu Tân Lược